

ZPRAVODAJ 05

ZPRAVODAJ 05 BRNO KULTURNÍ

www.brnokulturni.cz

info@brnokulturni.cz

www.facebook.com/brnokulturni

OBSAH

- str. 3** ○ Editorial
- str. 3** ○ Co je nového v Brně kulturním
- str. 4** ○ První rok s novými dotacemi: Rozhovor s hodnotitelem Jiřím Plockem
- str. 6** ○ Kam kráčí Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna
- str. 8** ○ Financování divadelních institucí zřizovaných městem Brnem, aneb když zřizovatel dává a bere
- str. 11** ○ Kathrin Deventer: První generální tajemnice Asociace evropských festivalů
- str. 13** ○ Firmám vstříc

ODEBÍREJTE NÁŠ ZPRAVODAJ!

Přihlašte se na info@brnokulturni.cz

PETRA HAVLÍKOVÁ
Brno kulturní

EDITORIAL

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

I když Brno kulturní nežádalo o kulturní dotace města Brna, stejně jsme všichni napjatě očekávali, jak první ročník nového rozdělování kulturních peněz dopadne. Konec minulého roku nebyl úplně šťastný: podařilo se nám sice zabránit, aby bylo netransparentně rozděleno pět miliónů, ale nepodařilo se nám ušetřené peníze přesunout do spravedlivě rozdělovaných dotačních prostředků. O necelých 12 miliónů se tak muselo podělit 190 projektů, které prošly posouzením odborné komise. A to na podporu dosáhla jen polovina předložených žádostí.

V tomto čísle Zpravodaje se dočtete, kam kráčí Koordinační skupina pro kulturu. Článek její členky za

nezřizovanou kulturní scénu Moniky Šimkové najdete na straně 5. Jaký je úděl odborného hodnotitele v rozhovoru popisuje člen hodnocí komise Jiří Plocek na straně 4. Podrobněji se také věnujeme tématu transformace příspěvkových organizací a jejich rizikům. Ty ukázala nepovedená transformace Činoherního klubu v Ústí nad Labem a pro brněnská divadla je varovným signálem, jak transformaci nedělat. Text Tomáše Janků najdete na straně 8.

Příjemné čtení přeje
Petra Havlíková

CO JE NOVÉHO V BRNĚ KULTURNÍM?

V dubnu 2014 jsme na Valné hromadě spolu zvolili nové vedení a členy a členky Výkonného výboru a Dozorčí rady. Statutárními zástupcem a zástupkyní na další období byli zvoleni Petr Jan Kryštof a Petra Havlíková. Ve Výkonném výboru v tomto roce kromě statutárních zástupců zasednou ještě Pavla Spurná, Pavlína Sedláčková a Simona Škarabelová. Dozorčí radu sdružení pak nyní tvoří Martin Bernátek, David Oplatek a Silvie Šeborová.

Po dvou letech skončil na postu statutárního zástupce organizace David Oplatek, který se nyní chce věnovat převážně pracovním povinnostem a kampani

před volbami do zastupitelstva města Brna a nechce, aby se jeho politické a občanské funkce dostaly do střetu zájmů.

Za celé Brno kulturní bychom chtěli Davidovi poděkovat za dva roky vedení organizace, bez kterého by Brno kulturní těžké časy nezvládlo. David věnoval organizaci mnoho sil a i díky jeho úsilí se podařilo prosadit pozitivní změny v brněnské kulturní politice.

Děkujeme!
Brno kulturní

JIŘÍ PLOCEK

Odborný hodnotitel brněnských kulturních dotací

PRVNÍ ROK S NOVÝMI DOTACEMI: ROZHOVOR S HODNO- TITELEM JIŘÍM PLOCKEM

Působí v Českém rozhlasu, kde pořizuje a zpracovává nahrávky z festivalů a koncertů, především folklorních. Před nástupem do rozhlasu působil od roku 1985 jako přírodovědecký vědecký pracovník, v letech 1988-1991 jako profesionální hudebník, poté v akademickém výzkumu (Ústav analytické chemie Akademie věd ČR) a od roku 1998 pak jako hudební vydavatel (Gnosis Brno), producent a publicista. (V současnosti vydavatel Kulturních novin.)

1. Jak samotný proces hodnocení probíhá? Můžeš ho přiblížit lidem, co neví, jak se granty hodnotí?

Hodnotící komise má dvě části – odbornou a politickou. To je v pořádku, je tak zajištěn pohled z více stran. Celý proces má tři kola. První dva realizuje odborná část komise. Nejdříve každý hodnotí svůj obor, pak všichni všechno a na celkových výsledcích se pak staví návrh rozdělení dotací, který se případně upravuje a definitivně schvaluje v třetím kole za účasti celé komise. Stanoví se bodová hladina, která odliší úspěšné a neúspěšné žadatele. U těch úspěšných se rozdělují částky, které ovšem jsou často jen určitým procentem požadované dotace, protože celkový objem peněz je limitovaný. Kdyby se šlo podle požadavků, tak podpoříme filharmonický sbor, Kantilénu, nějaký velký filmový festival a konec. Takže: záleží na typu projektu a výši jeho hodnocení. V mém oboru (tradice) jsem se snažil navrhnout rozdělení peněz třeba i po menších částkách mezi více subjektů, protože vím, že tak podpořím činnost v širokém záběru (viz další bod, kde zdůvodňuju proč). U jiných oblastí se šlo zase spíše po podpoře menšího počtu kvalitnějších jednotlivých počinů.

2. Vnímáš nějaké problémy s hodnocením dotačních žádostí?

Z letošního průběhu se mi jeví potřebné snížit administrativní zátěž během hodnotícího procesu a zjednodušit některé kroky, protože zvládnout detailně posoudit zhruba 400 žádostí všemi členy komise je velmi náročné. Z toho hlediska také vypracujeme za odbornou část komise náměty, co a jak zjednodušit.

Jinak musím říct, že pracovníci odboru kultury podali fantastický výkon, spolupráce s nimi byla bezchybná. Pro příště by to ale mohlo být nejen pro nás, ale i pro ně více v klidu a přehlednější, aby se předcházelo případným chybičkám. Bylo to opravdu „papírově“ dosti náročné.

3. Jak se díváš na tříletý grantový systém – vítáš možnost čerpat peníze na delší dobu než jeden rok?

Ta možnost je přínosná, zvláště pak u akcí, které se již nějak osvědčily, mají tradici a tento přístup jim pomůže stabilizovat a zlepšit práci bez každoroční nejistoty, jak dopadne dotace. Jsou tu projekty, které vzhledem ke své tradici a vzhledem k tomu, že dotváří image města jako svébytného kulturního centra, si takovou podporu zaslouží. Z těch, ke kterým mám oborově nejbližší, to jsou rozhodně Jazzfest či Mezinárodní folklorní festival. Další jsou jistě i významné akce z oblasti vážné hudby a divadla. Já bych u těch akcí podpořených víceletými granty šel ještě dál – jako poskytovatel významné dotace bych uspořádal – něco jako koordinační schůzku. Tyto akce jsou totiž vyjádřením jisté priority v kulturní politice města. Na tu schůzku bych pozval jak zástupce města, tak publicisty a představitele dalších institucí (například rozhlasu a televize) a nechal bych tam pořadatele odprezentovat záměry těch akcí na ten který rok a zeptal bych se jménem zúčastněných: Jak vám můžeme pomoci, aby vaše akce měla větší dopad? A aby byla lepší? Zkrátka vzít tu akci taky trochu za svou.

4. Jsi členem Hodnotící komise za oblast Podpora uměleckých řemesel a lidových tradic. Kolik se v této oblasti ucházelo projektů, nebo raději – je potřeba tyto projekty podporovat?

V této oblasti bylo 38 žádostí. Ne všechny prošly, samozřejmě, ale většina ano. A to z toho prostého důvodu – v oblasti folkloru, lidových tradic a tak podobně, není důležitá exkluzivita a originalita. Důležitá je systematická činnost, která je z větší části amatérská, svépomocná a má tři důležité aspekty: osvětový, sociální a posilování regionální identity. Je to jiný typ kultury než třeba originální autorské či interpretační projekty. Měli bychom být vděční za to, že to ti „folklorní“ lidé, většinou se značným nasazením a ve volném čase, chtějí dělat. Že pěstují kulturu v širším měřítku a sami se na ní i podílejí (příspěvky rodičů, členů souborů a tak dále). Že děti, které chodí do souborů, mají před sebou jiné hodnoty a cíle, než se potloukat městem, sdružovat se do part, kde se upevňují v asociálním přístupu ke společnosti a tak dále. A navíc, je krásné, když dobrý folklorní soubor reprezentuje své město na akcích doma i v zahraničí. Víím to z vlastní zkušenosti ze zahraničí, jak to ohromně působí. Tak se potkávají a poznávají národy a kultury. A Brno a potažmo jižní Morava, jejímž je spádovým centrem, mají co nabídnout. K tomu ještě přidávám, že podpora tradic etnických minorit je projevem sociální a kulturní úrovně celé komunity. A v Brně máme několik minorit.

5. Je něco, co lze doporučit současným i budoucím žadatelům? Něco, čemu by měli věnovat zvláštní pozornost?

Je zapotřebí dobře zpracovat žádost. Jednak formálně. Ale především: pokud možno co

nejlépe a nejpřesněji popsat záměr, dramaturgii a doložit rozumnou, co nejvíc konkrétně podloženou ekonomickou úvahu. Přílišné odhady či taktizování neprospívají věci. Jasně, že v době podání žádostí třeba soubory jednájí mlhavě o zahraničních festivalech, to se vyjasňuje až na jaře, ale například částky na cestovné náklady lze odhadnout realisticky (na základě tarifů dopravců atd.). A je také dobré blíže popsat, o jaké uvažované festivaly se jedná. Jakou mají třeba tradici v té které zemi. Ať si uděláme obrázek, kde všude se Brno objeví. Některé žádosti byly dosti ledabyle a nekonkrétně napsány. Minulé zásluhy jsou fajn, ale když jim je věnována stránka a vlastnímu projektu deset obecných řádků, tak mne to moc nepřesvědčuje. I když žadatele znám a vím, že má něco za sebou. Ale to je trošku obecný problém amatérské kultury a zas jí to nemůžu úplně vyčítat. Jsem rád (a myslím, že nejen já...), že něco takového dělají. Na mercedes jim to nevydělá, to ani omylem.

6. Byl jsi členem HK na MK ČR – můžeš srovnávat?

Výhodou na Ministerstvu kultury ČR byly komise po oborech s vlastním rozpočtem. V Brně je vše v jednom koši a vede to jednak k tomu, že všichni musí jaksí hodnotit všechno a za druhé, mohlo by to vést k určité „mezioborové válce“. Ten jeden koš lze pochopit, celkový počet žádostí zde není tak velký jako na ministerstvu, ale přesto se ukazuje, že kulturní prostor Brna generuje úctyhodný počet projektů. Naštěstí se ukázalo, že jsme komise vzájemně vstřícná, která se snaží dospět ke kompromisu na základě racionální úvahy a ne vzájemného boje. Divadlo není „lepší“ než tanec, výtvarné umění není lepší než hudba. Museli jsme najít klíč, jak rámcově ty peníze k rozdělení předrozdělit po oborech a pak jsou už věci snazší. A to lze udělat na základě ekonomických a statistických parametrů (podle počtu žádostí, podle výše celkových nákladů, podle celkové výše požadovaných dotací v jednotlivých oborech atd.). Samozřejmě, kdyby město řeklo, že třeba hudba je pro něj prioritou a chce jí zvýhodnit, tak by se musel při výpočtech zvolit nějaký koeficient pro její zvýhodnění. Ale to by muselo být politické rozhodnutí, odsouhlasené. Já jsem však rád, že nic takového tu nebylo, i když zrovna hudba je oborem pro Brno z nejvýraznějších. Ale ona si už o své peníze říká počtem žádostí a objemem požadovaných prostředků, což se promítá samozřejmě do toho následného rozdělování.

V podstatě ale musím říci, že mnohé z toho, co se v Brně nyní řeší, probíhalo na ministerstvu (v komisi, jejímž jsem byl členem) tak před deseti a více lety. A jsem neobyčejně rád, že vedení magistrátní komise a odboru kultury je otevřené návrhům, jak systém vylepšovat. Sami řekli, že tento rok berou jako pilotní projekt a to je sympatické. Je celá řada věcí, které se dají vylepšit tak, aby město svůj dotační systém mělo podpořeno jak odbornou garancí, tak i obecně nějakou kulturní strategií. To by byl asi ideál.

Za rozhovor děkuje

Simona Škarabelová

MONIKA ŠIMKOVÁ, VIKTOR PANTŮČEK, PAVEL BAĎURA

Zástupci nezřizované scény v Koordinační skupině pro kulturu

KAM KRÁČÍ KOORDINAČNÍ SKUPINA PRO PROGRAM ROZVOJE KUL- TURY MĚSTA BRNA?

Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna, kde vedle politiků a ředitelů městských kulturních příspěvkovek zasedají i 3 zástupci nezřizované scény, existuje už téměř dva roky. Její první zasedání se konalo už 14. června 2012. Nebude tudíž od věci zrekapitulovat si, co všechno se za dobu její existence odehrálo.

Nejviditelnějším výstupem činnosti Koordinační skupiny je změna grantového systému v oblasti kultury, kterou nezřizovaná kulturní scéna požadovala už několik let. Zastupitelstvo města Brna schválilo změny v poskytování dotací v oblasti kultury 1. 10. 2013.

Zástupcům nezřizované scény v Koordinační skupině se podařilo prosadit tříleté granty, zavést do grantového systému možnost částečně, do 30% výše grantu, financovat honoráře, a zejména docílit toho, že grantové žádosti posuzuje nezávislá hodnotící komise. I když v závěrečném třetím kole hodnocení do jejího rozhodování vstupují členové komise rady města Brna pro kulturu.

Pro rok 2014 obdržel Odbor kultury města Brna 408 grantových žádostí, z toho 53 tříletých. Na poskytnutí dotace bylo navrženo 190 žadatelů a udělení dotace schválilo Zastupitelstvo města Brna.

Při tak velkém množství zpracovávaných žádostí a třech kolech hodnocení je nutné ocenit práci odborné hodnotící komise i Odboru kultury města Brna. Už při vyhodnocování grantových žádostí se ukázalo, že bude do budoucna potřeba způsob jejich podávání upravit a zjednodušit. Pracovní skupina, ve složení Pavel Baďura, Viktor Pantůček, Monika Šimková, Miroslav Balašík a pověřenými pracovníci OK, má před sebou úkol zpracovat připomínky hodnotitelů i žadatelů a na jejich základě formuláře žádostí a systém jejich vyhodnocování upravit. O návrhu úprav bude hlasovat Rada města Brna v červenci.

Dalším stejně důležitým úkolem zástupců nezávislé scény v koordinační skupině by mělo být prosazení požadavku na navýšení objemu peněz, které jsou rozdělovány prostřednictvím dotačního systému. Pro všechny úspěšné grantové projekty v oblasti kultury je v rozpočtu města alokováno necelých dvanáct milionů korun. Navíc v příštích letech budou z rozdělované částky vyčleněny prostředky určené pro tříleté granty schválené v letošním roce.

Na přímý dotaz, zda máme jako členové Koordinační skupiny pro Program rozvoje kultury ve městě Brně

nějakou legitimní možnost iniciovat zvýšení objemu finančních prostředků v grantovém systému, jsem se bohužel nedočkala žádné konkrétní odpovědi.

Každopádně ještě letos by Brno mohlo finančně posílit svůj kulturní grantový systém převedením prostředků z rozpočtové rezervy města. Z rezerv primátora města bylo na kulturní projekty dále rozděleno 900 tisíc korun, které pochází z 5 milionů korun, které měl původně získat mimo všechna pravidla dotačního systému.

I když je změna grantového systému zatím jediným hmatatelným výstupem činnosti koordinační skupiny, její agenda by měla být širší. V souhrnné zprávě k Programu rozvoje kultury města Brna je náplň její činnosti definována takto: a) aktualizace, konkretizace a rozvíjení Programu, b) vypracování akčních plánů Programu na určité období, c) návrh změny v podpoře kulturních aktivit na území města formou dotací a zavedení víceletých grantů, d) podíl na přípravě projektu zaměřeného na komunikaci s veřejností a podporu udržitelné spolupráce.

Na svých dalších jednáních by se měla koordinační skupina mimo jiné začít zase zabývat analýzou současného stavu kultury ve městě Brně. Vytvoření vlastní SWOT analýzy a její komparaci s dokumentem od společnosti DHV CR, spol. s.r.o., se koordinační skupina začala věnovat už na svém druhém zasedání 21. září 2012. Tato práce byla přerušena po pátém zasedání 13. února 2013, protože se činnost skupiny soustředila na dopracování nových pravidel poskytování dotací v oblasti kultury.

Důležitou součástí kulturního obrazu města je jeho propagace prostřednictvím městského informačního webu. Už více než před rokem informovala ředitelka TIC Petra Kačírková koordinační skupinu o tom, že se připravuje nový informační portál, který poskytne na jednom místě všechny informace o zřizované i nezřizované kultuře. Výstup ročního úsilí nám paní ředitelka představila 2. 4. 2014. Na kritické výhrady k obsahové stránce portálu Go To Brno ze strany zástupců nezřizované scény reagovala sdělením, že portál je stále ve vývoji, rok bude probíhat testovací provoz a nedostatky budou odstraněny na základě připomínek ze strany uživatelů. Velkou předností portálu by podle jeho tvůrců mělo být to, že pro všechny organizátory kulturních akcí výrazně rozšiřuje možnosti propagace. Každý může zaregistrovat svou kulturní organizaci, svůj kulturní projekt a poté, co mu administrátoři schválí přístup, může své informace vkládat přímo na portál. Zrovna tak každý, kdo na stránkách Go To Brno najde jakékoli nedostatky, nepřesnosti či chyby, může napsat editorům nebo přímo paní ředitelce a TIC se postará o nápravu. Takže shrnuto a podtrženo: když si s tím všichni dáme práci, budeme kritičtí a zároveň konstruktivní, nenecháme si své výhrady jen do hospody a pomůžeme tvůrcům portál vylepšit, bude to do dne a do roka nejlepší web široko daleko.

Na závěr přikládáme část prohlášení, v kterém jsou obecně nastíněny další kroky v činnosti koordinační skupiny:

- 1 Vytyčení a definování priorit města, včetně zavedení tematických grantů a stipendijních programů.
- 2 Zvýšení kreditu kulturních, uměleckých aktivit ve vztahu města a občanů, města a návštěvníků, města, jako kulturního centra mezinárodního významu.
- 3 Přihlášení se zastupitelů města ke kulturním hodnotám, vytvářeným mimo příspěvkové organizace města a tím umožnění profesionalizace nezávislých kulturních aktivit.
- 4 Navýšení finanční částky určené pro podporu nezřizované kultury.

**Monika Šimková
Pavel Baďura
Viktor Pantůček**

TOMÁŠ JANKŮ

FINANCOVÁNÍ DIVADELNÍCH INSTITUCÍ ZŘIZOVANÝCH MĚSTEM BRNEM, ANEB KDYŽ ZŘIZOVATEL DÁVÁ A BERE

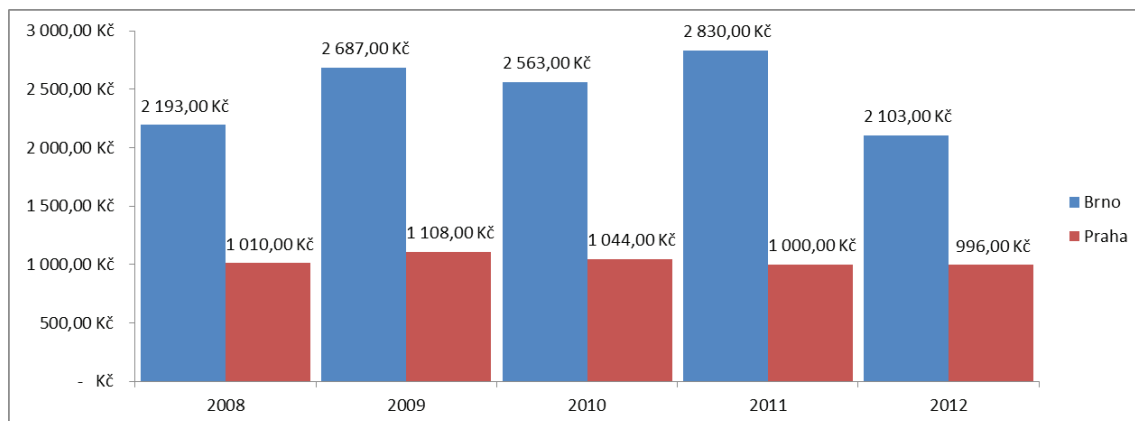
Snížení příspěvků města divadlům a jeho důsledky

O co se jednalo? Dne 8. listopadu 2011 Zastupitelstvo města Brna (ZMB) schválilo materiál o vícezdrojovém financování brněnských kulturních institucí, v němž statutární město Brno (SMB) vyjádřilo úmysl žádat od Jihomoravského kraje, Ministerstva kultury ČR a Ministerstva financí ČR stálou finanční podporu. Tento požadavek vysvětlilo nadregionálním významem některých brněnských divadel a orchestrů.¹ Podle údajů města Brna za období 2008 až 2011 překročil počet mimobrněnských návštěvníků, pro které soubory Národního divadla Brno (NDB), Městského divadla Brno (MDB), Centra experimentálního divadla (CED), Divadla Radost a Filharmonie Brno připravily svá představení nebo koncerty, 292 tisíc osob ročně. Jedná se tedy o zhruba 35 % z celkové roční návštěvnosti. Z toho bylo vyvozeno, že SMB prostřednictvím svých kulturních institucí zajišťovalo kulturní vyžití v tomto období pro dohromady více než 1 169 tisíc mimobrněnských občanů. Primátor města Brna Roman Onderka uvedl, že „[n]ení možné tímto způsobem donekonečna financovat brněnskou kulturu pouze z jednoho rozpočtu (...). Budeme proto usilovat o zapojení vícezdrojového financování, tedy budeme žádat kraj a především stát, aby našel ve svém rozpočtu stálý finanční příspěvek pro brněnské instituce, zejména pak hlavně pro Národní divadlo v Brně a brněnskou filharmonii.”² Své stanovisko ZMB zdůvodnilo na základě srovnání výše příspěvku na jednoho obyvatele a státní podpory Brna oproti Praze. Pokud srovnáme vynaložené finanční příspěvky Brna a Prahy na kulturu a divadelní činnost přepočtené na jednoho obyvatele v období 2008 – 2012 (Obr. 1. a 2.), je patrná disproporcí ve financování. V roce 2012 je pak u města Brna jasně vidět snížení příspěvku ze strany města.

Právě toto snížení příspěvku bylo prvním a posledním reálným výstupem výše popsané koncepce města Brna. Primátor Roman Onderka při oficiálním zahájení divadelní sezóny 2011/2012 oznámil plán města snížit o 20 % příspěvky na provoz divadel a dalších příspěvkových organizací statutárního města

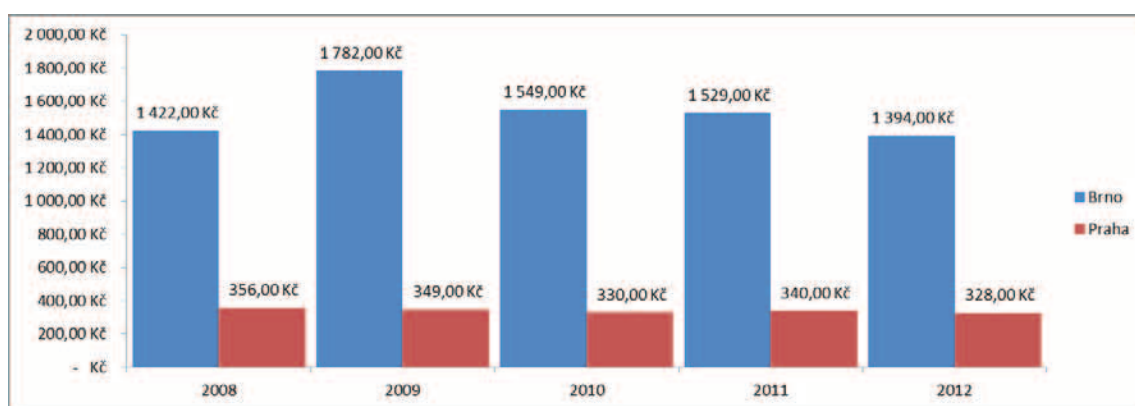
Často se stává, že při zavádění některých změn dojde k protestům a nesouhlasným vyjádřením. Nakonec však tyto hlasy utichnou, nepopulární pravidla začnou fungovat a jen málokdo se již zajímá o to, jak ovlivnily život lidem, kterých se týkají. Z hlediska naší brněnské kotliny a kulturní scény bychom za takovou kauzu mohli považovat snížení příspěvku na divadelní instituce z roku 2011, které se však svými důsledky promítá i do současnosti.

Obrázek 1: Finanční příspěvek Brna a Prahy na kulturu přepočtený na jednoho obyvatele v Kč.

Zdroj: <http://www.rozpocetobce.cz>

Obrázek 2: Finanční příspěvek Brna a Prahy na divadelní činnost přepočtený na jednoho obyvatele v Kč.

Zdroj: <http://www.rozpocetobce.cz>

Brna. Tímto rozhodnutím se divadla dostala do složité situace a byla nucena uvažovat, kde tyto finance ušetřit. Ředitel NDB zvažoval možnost uzavřít Janáčkovu operu. Tento nápad však vyvolal prudké protesty odborářů a umělců; situace byla velmi napjatá a došlo i k protestním shromážděním. Po mnoha jednáních nakonec nebyly škrty tak radikální a příspěvek NDB, MDB a CED byl snížen „pouze“ o 5 %, avšak na dobu osmi let. Úvahy o pozastavení či zrušení činnosti operního domu se nenaplnily. To však neplatilo pro všechny divadelní instituce zřizované městem Brnem – nejhůř dopadlo Divadlo Radost, které přišlo o původně navrženou pětinu rozpočtu na dva roky. Tento selektivní přístup v udělování výjimek byl kritizován.³

Zde vidíme, že po zveřejnění události a vyjednávání o řešení celého problému proběhlo několik protestů. Jaká je však situace nyní? Jak je zohledněn požadavek na vícezdrojové financování? Bohužel, odpovědi na tyto otázky, stejně jako to, jak se promítly škrty v jednotlivých divadlech a jak na ně divadla reagovala, už v mediálním prostoru slyšet prakticky nejsou. Níže proto shrnutí hlavních dopadů tohoto rozhodnutí alespoň krátce uvádím (zjištění vycházejí z finanční a výkonové analýzy brněnských divadelních institucí zřízených městem Brnem provedené autorem za období let 2008 – 2012).⁴

Z hlediska deklarovaného vícezdrojového financování

lze říci, že divadla jsou stále financována především prostřednictvím příspěvku od zřizovatele a Brnem požadovaná změna ve větší diverzifikaci financování nenastala. Snížení příspěvků pro divadla o 5 až 20 % v roce 2012 vlivem výše popsaných rozhodnutí ZMB (zatímco původně byla výše příspěvku od SMB v průběhu let 2008 až 2011 poskytována bez větších výkyvů), se citelně promítlo do provozu jednotlivých divadel. Divadla na toto snížení reagovala dvěma způsoby, kdy výsledkem obou z nich bylo, že všechna divadla snížila své náklady. Prvním způsobem byla redukce produkce (počtu představení celkem, premiér) a s tím spojené propouštění zaměstnanců. Jako typického představitele tohoto postupu můžeme identifikovat NDB.⁵ Druhým způsobem bylo zvýšení produkce a ceny vstupného. Výnosy z těchto představení měly za cíl překonat vzniklý schodek. Představitelem tohoto postupu bylo Divadlo Radost, které dokázalo díky dobře nastavené optimalizaci dosáhnout svého nejlepšího výsledku ve sledovaném období. Naopak tomu je u NDB, které podle dostupných výsledků upadá do prohlubující se recese.

Hlubší příčiny a jejich řešení?

Vzhledem k výše uvedenému se nabízí také otázka, co tuto situaci způsobilo. Dospějeme přitom k závěru,

že snížení příspěvku od zřizovatele můžeme chápat jako jeden z projevů problémů spojených s právní formou divadelních institucí jako příspěvkových organizací (PO). V souvislosti s opatřeními přijatými Divadlem Radost můžeme v praxi identifikovat jednu z komplikací spojenou se statusem PO, a to podmíněnost schvalování změn v rozpočtu a především čerpání a přesunu finančních prostředků z jednotlivých finančních fondů PO se souhlasem zřizovatele. Další vlastností PO, která se negativně promítla do finanční situace sledovaných divadelních institucí, je povinnost těchto PO řadit své zaměstnance do odpovídajících platových tříd, kdy v případě navýšení mzdových základů jsou divadla povinny toto navýšení promítnout i do mezd svých zaměstnanců. Toto navýšení mzdových základů proběhlo v roce 2008 a 2009 a negativně se projevilo v podobě zvýšení nákladů jednotlivých divadelních institucí.

V souvislosti s těmito komplikacemi se naskytá otázka, zda je stávající právní forma PO vyhovující pro divadla zřizovaná SMB? Na tuto otázku není snadné odpovědět, protože případná transformace divadelních institucí je vždy vnímána jako velmi „rizikový podnik“ a stávající dotační systémy na něj nejsou dostatečně připraveny.⁶ V každém případě však hlavním předpokladem pro transformaci stávajících PO je, aby u zřizovatele proběhla změna v přístupu k této instituci. Ta musí spočívat v jeho přechodu z pozice ředitele a provozovatele pouze na pozici podporovatele. Jedině tak, budou mít divadelní instituce dostatečně volný prostor pro svoji tvorbu a dlouhodobější koncepční plány.

Tomáš Janků

pozn.

¹ Žára, Pavel. Tisková zpráva: Podpora kultury musí být vícezdrojová. [online]. [cit. 2013-11-17]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/podpora-kultury-musi-byt-vicezdrojova/>

² Ibid

³ Dostál, Vladislav. Onderka brněnským divadelníkům ustoupil, škrty v kultuře přesto budou. [online]. [cit. 2013-11-17]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/12062-onderka-brnenskym-divadelnikum-ustoupilskrty-v-kulture-presto-budou.>

⁴ Janků, Tomáš. Finanční analýza divadelních institucí zřizovaných statutárním městem Brnem a jejich možná transformace. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Diplomová práce.

⁵ Oproti roku 2011 (619 zaměstnanců) proběhl pokles o 34 zaměstnanců v roce 2012 na 585 zaměstnanců.

⁶ Stávající dotační systém města Brna není na tuto transformaci připraven, ale na rozdíl od předešlého dotačního systému by bylo možné jej lépe využít, a to především z důvodu zavedení víceletých grantů.

Kathrin Deventer

První generální tajemnice Asociace evropských festivalů

KATHRIN DEVENTER: PRVNÍ GENERÁLNÍ TAJEMNICE ASOCIACE EVROPSKÝCH FESTIVALŮ

Kathrin Deventer, první žena na pozici generálního tajemníka Asociace evropských festivalů, přijala pozvání a zúčastnila se jako host letošního ročníku Moravského podzimu. V rámci této návštěvy se konala její přednáška pro studenty manažerských oborů Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Studenti se tak mohli setkat se členem asociace, která je spřátelenou organizací ENCATC, jejíž výroční konference se bude

konat v roce 2014 na Divadelní fakultě JAMU. Přednáška pojednávala o asociaci jako celku a představila hlavní projekty, na kterých se Asociace evropských festivalů podílí.

Asociace evropských festivalů sdružuje 111 rozmanitých festivalů, festivalových asociací či kulturních sdružení ze 44 evropských zemí a poskytuje jim základnu jak pro uměleckou, tak informační a manažerskou kooperaci.

1) Jaké je poslání EFA a jakou mají evropské festivaly úroveň ve srovnání s Asíí či jinými kontinenty?

Poslání EFA má dva hlavní body – první je kooperace mezi festivaly na umělecké úrovni a druhý je reprezentování festivalů, kultury a umění politickým představitelům. Toto poslání se nezměnilo už 60 let od roku 1952, kdy byla EFA založena patnácti řediteli různých festivalů a v současné době reprezentuje asociace 111 festivalů ze 44 různých zemí.

A co se týče úrovně festivalů ve srovnání s Asíí nebo Afrikou... Byly tendence kopírovat modely evropských významných festivalů, ale to nemá smysl. Festivaly jsou totiž spjaty s geniem loci daného místa. Každý festival má rozdílný obsah, města jsou jiná a umělecké dílo na dvou různých místech bude mít jiný dopad na diváky.

2) Myslíte, že festivaly přispívají k budování kulturního dědictví?

Ano, jistě, ale festivaly hlavně přispívají k uvědomění si kulturního dědictví, které už existuje. Festivaly nemají své „sídlo“, proto hledají místa pro produkce právě často v památkách kulturního dědictví. Dobrým příkladem je Concentus Moraviae, festival 13 měst, který objevuje nejen památky, ale také malá města, která lidé neznají.

3) To je také jeden z hlavních důvodů, proč jsou festivaly velmi důležitou součástí kulturní infrastruktury...

Přesně! Podle mě festivaly přidávají do běžné kulturní nabídky něco speciálního ve velmi zhuštěné podobě, co není tak často prezentováno, a měly by obvyklou nabídku přesahovat. Festivaly také nabízejí platformu umělcům pro premiéry jejich děl publiku. To je podle mě úkol festivalů – být progresivním novátorem, který pohne s uměleckou nabídkou, ale také posune celý trh dopředu.

4) Na dnešní přednášce jste mluvila o Ateliéru mladých festivalových manažerů. Co nabízí ještě jiného EFA mladým manažerům a co si myslíte o vysokoškolském vzdělávání v oblasti „arts managementu“?

Myslím si, že musí být větší kooperace a propojení mezi vysokoškolským vzděláním a praxí. Jsem přesvědčena, že člověk se nejvíc naučí praxí. K tomu samozřejmě potřebujete znalosti a dovednosti, které pomocí studia získáte. Ateliér mladých festivalových

manažerů umožňuje vytvořit platformu mladým manažerům, kde získávají zkušenosti jak např. naprogramovat festival, rozpracovat obsah festivalu, jak pracovat s místy či s umělci.

5) Jaké další projekty má EFA ve svém portfoliu?

Na jedné straně EFA pomáhá svým členům. Pořádáme pro členy konference a vytváříme síť pro spolupráci. EFA má i své vlastní projekty jako např. European House for Culture nebo Festival Academy. EFA také vydává knihy, několik členů píše blog. Pohybujeme se také na politické úrovni a snažíme se o lepší podmínky pro celou oblast umění.

6) Kolik festivalů už jste navštívila?

Je to obrovské privilegium navštívit tolik různých festivalů, ale kolik jich bylo, to nedokážu spočítat. Odpovídala jsem na otázku, jaký festival byl pro mě tím nejlepším, ale to nejde říct jednoznačně. Vždy se vás dotkne něco jiného, co jeden konkrétní festival dělá jedinečným.

Publikováno s laskavým svolením JAMU

PAVLÍNA SEDLÁČKOVÁ

Brno kulturní

FIRMÁM VSTRŽÍC

V současném světě si nemůžeme být příliš jistí výší a kontinuitností dotací pro kulturní projekty ze stran státu, krajů, měst, orgánů EU nebo nadací. Granty vypisované pro obecně prospěšnou činnost organizací a jednotlivců jsou v procesu výběru, posuzování a schvalování (nejen) časově velmi náročné – což jako žadatelé samozřejmě pocítujeme. Stojí za to zaměřit se na dárcé z řad jednotlivců a firem, budovat tak pro svoji činnost skutečně vícezdrojové financování. Ani to však není snadná věc; na rozdíl od vyplňování formulářů a hlídání termínů je třeba kreativity a ve větší míře i osobní angažovanosti.

Je-li poskytovatelem podpory firma nebo organizace, rozlišujeme dvě možnosti, jak podporovat neziskovou organizaci – **darování a sponzorství**.

Darovací smlouvou dochází k bezplatnému převodu vlastnického práva k věci (peněžní prostředky, movitá věc, nemovitost nebo jiný majetkový prospěch) a obdarovaný tuto nabídku přijímá. Pro potřeby zvýhodnění při zdanění je třeba v darovací smlouvě uvést účel. Darovací smlouvu upravují nově § 2055–2078 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

Od darování je nutné odlišit sponzorování, které je založeno na poskytnutí propagační a reklamní služby neziskovou organizací sponzorovi. Na základě smlouvy sponzor očekává, že se jeho jméno (jméno a logo jeho společnosti) objeví na různých propagačních a reklamních materiálech dané neziskové organizace. Sponzorský příspěvek je chápán jako platba za poskytnutí takovéto služby. Smlouva v tomto případě není smlouvou darovací, ale smlouvou o reklamě. Pokud bychom se o sponzorství měli bavit v daňové rovině, tak náklady, které se týkají propagace a reklamy, může firma zahrnout do daňového příznání.

Dárce na rozdíl od sponzora neziskové organizaci dává jasně najevo, že podporuje činnost organizace bez ohledu na další možné výhody pro firmu.

Na co pamatovat při oslovování firem s žádostí o finanční podporu pro kulturní činnost? S obecnou poučkou v tomto případě nepochodíme – některé firmy deklarují, že podporují dlouhodobé a stabilní projekty, které mají potenciál pro další rozvoj. Jiné preferují jednorázovou akci. Obecně platí, že lidé spíše přispějí na „akci“ než obecně na chod organizace. Vždy ale do rozhodování o tom, co firma podpoří, zasahuje přemýšlení o tom, co tyto vynaložené peníze přinesou samotné firmě – místní zviditelnění, oslovení potenciálních zákazníků, podpoření prestižní akce, která se bude dále medializovat, volné lístky pro top management, svého významného obchodního partnera či klíčového zákazníka?

Pro organizace a firmy v business prostředí je myslím lákavější představa uzavření smlouvy o reklamě. Při té je za domluvený finanční obnos od firmy realizována neziskovou organizací propagace – zveřejňuje logo, roll-up, banner nebo inzerci firmy v prostoru dané „akce“, na svém webu či ve svých tištěných materiálech.

Snad ještě více než v jiném sektoru, umělecký a kulturní sektor potřebuje hloubkovou analýzu a připravenost ve fundraisingovém procesu. Tvůrčí činnost v získávání finančních prostředků vyžaduje jasnou misi a cíle, závazek členů představenstva (jejichž role při dojednávání darů je většinou nezastupitelná), dobré povědomí o svém publiku/zákazníkovi, i strategický finanční výhled, design produktu, koncepci marketingu a propagace.

Vysvětlit benefity darování peněz na umění někomu, jehož produkt je spojen s danou uměleckou formou i s jejím publikem, je poměrně snadné. Že umění uspokojuje potřebu zachování kulturního dědictví, přispívá k sebepoznání, duchovnímu růstu a rozvoji soucitu, je hezké; pro sponzory z řad podniků však tyto hodnoty musíme umět přetavit do pokud možno měřitelných přínosů a výsledků, protože aspoň z mé zkušenosti stejně budete nejprve jednat s marketérem, který návrh teprve předloží svým nadřízeným – ředitelům, kteří budou chtít slyšet jasné argumenty,

proč je vhodné vynakládat na danou akci / projekt své zdroje – nejlepší je dát tomuto marketérovi všechny argumenty už pěkně do ruky a rovnou ho i řádně nadchnout pro „svou věc“. Nemusím asi zmiňovat, že příslib volného vstupu nebo pozvánka na raut, kde bude například přítomen zajímavý umělec nebo třeba „top osobnosti“ ve městě, je velkým lákadlem.

Pamatovat na potřeby firmy, za kterou jdete se žádostí o finanční podporu, je základem úspěchu – přemýšlejte o jejich potřebách, stávajících zákaznících, potenciálních zákaznících. Argumentaci k nim vztáhněte. Připravte se na dotazy ohledně skladby svého publika, návštěvnosti svých stránek a počtu příznivců na sociálních sítích. Ohromte je čísly! Představte modelově své publikum a snažte se najít paralely s personou firmy, za kterou jdete žádat o podporu (persona je detailní popis fiktivní osoby, která by mohla být vhodným zákazníkem daného

podnikání).

Doporučuji vzít si s sebou na schůzku s marketingovým vedoucím výběr vydaných tištěných materiálů a ukázat, kde bude jejich logo / poděkování v programu atd. Názornost je v tomto případě mocnou zbraní.

Pamatujte také na zaslání minimálně elektronické dokumentace o splnění smluvního závazku – fotku s umístěním loga na „akci“, printscreen banneru vyvěšeného na webu vaší organizace apod. Je to potřeba pro zdokumentování vynaložených nákladů v přispívající organizaci, které bude vyžadovat každé profesionální ekonomické oddělení a účtárna. Navíc tištěné i elektronické propagační materiály poslouží i jako doklad auditorům. Tak tedy budme připravení a kompetentně žádejme - firmám vstříc!

Pavλίna Sedláčková

TIRÁŽ

VYDÁVÁ BRNO KULTURNÍ, O. S.

Brno kulturní, o. s. je součástí databáze Fondu Otakara Motejla pro rozvoj právního státu a nachází se na mapě českých watchdogů.

SÍDLO BRNO KULTURNÍ, O. S.

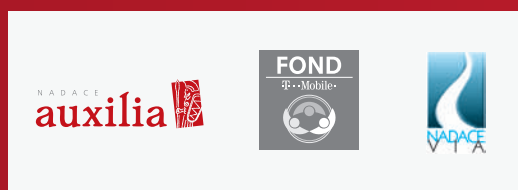
- Bratislavská 21, Brno 602 00
- Tel.: +420721621213
- e-mail: info@brnokulturni.cz
- IČO: 22744461

REDAKCE

- Petra Havlíková
- Simona Škarabelová
- Pavlína Sedláčková

- Sazba: Kuba Jíra

Chcete-li přispět na zlepšení financování kultury v Brně, pošlete nám, prosím, finanční příspěvek na tento **transparentní účet: 2300434002/2010. Děkujeme.**

Zpravodaj vydáváme díky laskavé podpoře Nadace Auxilia a Fondu T-Mobile prostřednictvím Nadace VIA.

Názory autorů nemusí vyjadřovat stanovisko redakce.

ZPRAVODAJ 05 BRNO KULTURNÍ

www.brnokulturni.cz

info@brnokulturni.cz

www.facebook.com/brnokulturni